

ÅRSREDOVISNING 2003

för Stiftelsen Världsnaturfonden WWF

Org.nr 802005-9823

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Stiftelsens syfte och organisation

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF har till ändamål att i samverkan med WWF International genom finansiellt stöd verka för vetenskapliga undersökningar, upplysning och undervisning, inrättande av naturreservat samt skyddande av hotade djur- och växtarter och deras livsmiljöer, allt i syfte att bevara, vårda och rationellt nyttja naturen och de förnybara naturtillgångarna. Stiftelsen skall därvid idémässigt och ekonomiskt samarbeta med myndigheter, organisationer, institutioner, företag och enskilda personer med intresse för samma ändamål.

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF har ett förtroenderåd anknutet i vilket H M Konungen är ordförande. Förtroenderådets uppgift är bl a att rekommendera den övergripande inriktningen av stiftelsens verksamhet samt att utse ledamöter i stiftelsens styrelse. Stiftelsens ansvariga organ är dess styrelse med Lennart Ahlgren som ordförande.

Stiftelsens kansli finns i Ulriksdals Slott, Solna.

NATURVÅRDSVERKSAMHETEN

WWF Sveriges (Världsnaturfondens) huvuduppgift är att skydda den biologiska mångfalden och verka för naturresursernas uthålliga nyttjande, både i Sverige och globalt genom WWFs nätverk. WWF International arbetar med sex s k globala kampanjer (skog, hav, sötvatten, klimat, miljögifter och arter) inom den struktur som kallas Target Driven Programmes (TDP). De mål som sätts upp här är vägledande för Världsnaturfondens arbete. Verksamheten fokuseras till prioriterade ekoregioner enligt en global biodiversitetsanalys (Global 200). WWF Sveriges naturvårdsarbete är organiserat i fem program, vilkas verksamhet beskrivs separat nedan. Arbetet inom skogsprogrammet syftar till att skapa ett långsiktigt hållbart skogsbruk, skydda tillräckliga arealer skog med höga skyddsvärden, och att restaurera förödda skogsbiotoper. Det marina arbetet är framför allt inriktat på att öka antalet skyddade marina områden och i ökad grad arbeta med hållbart fiske. Sötvattensarbetet fokuserar på skydd, restaurering och hållbar förvaltning av våtmarker och avrinningsområden. Jordbrukslandskapets projekt handlar också i hög grad om restaurering, hävd och områdesskydd. Programmet för utbildning och ungdom fokuserar på lärarfortbildning och nätverksarbete i Sverige, runt Östersjön och i andra utvalda ekoregioner.

Som en komplettering till arbetet inom programverksamheten drivs vissa projekt med programövergripande inriktning. Ett gäller arbetet inom den nystartade *WWF Baltic Regional Team*.

Ett annat gäller arbetet med *internationella policyfrågor* som följer två linjer: a) *övergripande policyfrågor*, som handlar om ekonomiska institutioner och miljö, ett internationellt ramverk för hållbar utveckling samt information och utbildning på det internationella policyområdet, samt b) *klimatfrågan* med fokusering på det internationella regelverket och näringslivets roll i arbetet.

Under året inrättades dels det *Internationella kemikaliesekretariatet* dels *Sekretariatet för hållbart fiske* (FISH) där Världsnaturfonden ingår i styrelserna. Dessa sekretariat får en uppbyggnad och ett arbetssätt som bygger på de positiva erfarenheterna från Internationella försurningssekretariatet.

För respektive program nedan finns totala kostnader angivet. Belopp inom parentes avser 2002.

SKOG 32,0 mkr (44,8)

Skogsprogrammet har under året framgångsrikt arbetat för att uppnå WWFs långsiktiga areella mål för skogsskydd, skogsskötsel och restaurering av förödda skogsbiotoper.

Nationellt

Arbetet med skyddade skogsområden har i Sverige koncentrerats på att utveckla nationalparken Fulufjället som en sk "Pan Park", med kombinationen skogsskydd och uthållig turism. Vidare har arbetet fortsatt när det gäller att kombinera olika juridiska skyddsformer och långsiktigt hållbart brukande av skogar, bl a i Östra Vätternbranterna och på Öland i Mittlandsskogen. WWFs unika möjlighet att agera medlare mellan markägare, företag, allmänhet och organisationer har varit av mycket stort värde i detta arbete.

I september startades officiellt forskningsprogrammet om ädellövskog på Lantbruksuniversitetet (SLU), med syftet att öka kunskapen om ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart bruk av dessa skogar. Att bevara ädellövskogens rika biologiska mångfald är ett viktigt engagemang för Världsnaturfonden med målet att öka arealen ädellövskog i framtiden.

Internationellt

Arbetet i Östeuropa har fortsatt med stöd till utvecklingen av FSC-processen i Baltikum, men också för att bygga upp nätverk för skogsproducenter i nordvästra Ryssland. WWF Sverige satsade också på att kartlägga omfattningen av illegal handel med trävaror från Ryssland och Lettland, samt att bjuda in alla aktörer till rundabordssamtal. Huvudpunkten på dessa samtalsagenda var att diskutera hur man i framtiden ska kunna undvika handel med timmer och massa av okänt ursprung.

I tropikerna drevs arbetet med att utveckla korridorer av hänsynsfullt brukad skog mellan skyddade områden, bl a i Szechuanprovinsen i Kina, och på sydöstra Madagaskar. Runt den indonesiska nationalparken Ujung Kulon fortsatte arbetet att utveckla alternativa inkomstkällor för lokalbefolkningen. I denna lilla nationalpark finns nästan världens alla vildlevande javanoshörningar.

I Sydamerikas regnskogar har arbetet fortsatt med stor framgång med genomförandet av avsättningar av stora arealer ursprunglig skog. Dessutom har Världsnaturfonden initierat ett antal FSC-certifierade byskogsprojekt (FSC = Forest Stewardship Council), tillräckligt stora för att bli ekonomiskt intressanta för byborna. Byskogsprojekten har också kunnat kombineras med andra typer av utkomstmöjligheter för lokalbefolkningen i de skyddsvärda skogarna, bl a ekoturism-utveckling. Bland de medialt mest intressanta framgångarna kan nämnas WWF Sveriges stöd till

arbetet i Brasilien för att rädda lejonamarinerna (en liten gyllene apa). Nu har arten kunnat avföras från listan över de kritiskt hotade arterna på jorden. När projektet startade fanns endast ca 200 individer kvar. Nu har över 1 000 fötts i fångenskap och släppts ut i delvis restaurerade skogsområden.

I Afrika arbetar vi också med arter som goda indikatorer på framgång i naturvården. WWF Sverige stöder s k translokaliseringprojekt i Kenya där svarta noshörningar flyttas från reservat där det finns för många djur till områden där de utrotats. WWF Sverige fortsätter också stödet till Kongobäckens stora människoaporna, bergsgorilla, låglandsgorilla, schimpanser och bonobos hotas av utrotning p g a illegal jakt (bush meat). Arbetet med dessa projekt går främst ut på att hitta alternativa födokällor för lokalbefolkningen, samt att begränsa den illegala avverkningen av tropikskogarna, vilken öppnar skogarna för illegal jakt.

I arbetet med uthålligt skogsbruk och certifiering har Världsnaturfonden koncentrerat sig på att bygga upp kontakter med offentliga virkesupphandlare, samt på ytterligare insatser för att belysa problemen med olaglig avverkning och handel. Inom EU har Världsnaturfonden varit involverad i processen för att ta fram en policy mot illegala avverkningar. WWF Sverige har under året fortsatt i den koordinerande rollen i ett internationellt samarbete mellan WWF och IKEA, vilket syftar till att stävja illegal avverkning och främja ett uthålligt skogsbruk i Kina, Ryssland, Bulgarien, Rumänien och de baltiska staterna. Detta samarbete har väckt stort intresse hos många andra företag och organisationer och bidragit till fler satsningar för att motverka olagligt skogsbruk.

Arbetet med att skydda skogar kommer att koncentreras på att utveckla samarbeten mellan myndigheter, markägare och allmänhet i Sverige. Internationellt kommer vi att fortsätta att utveckla modeller för att peka ut skogar med höga bevarandevärden, samt att hjälpa till att skydda större områden av betydelse för den biologiska mångfaldens bevarande. Vi kommer också att arbeta med att påvisa och bekämpa illegalt skogsbruk och handel. Världsnaturfonden ska påverka alla aktörer att avstå från handel med skogsråvaror av tvivelaktigt ursprung. Satsningen på att motverka omvandling av tropiska skogar till palmoljeplantager kommer att fortsättas, och samverkan med handeln intensifieras.

HAV OCH KUST 11,7 mkr (10,6)

Under 2003 prioriterade programmet två huvudinriktningar för att bevara havens biologiska mångfald – marina skyddade områden och hållbart fiske. Även andra frågor som är särskilt viktiga för de svenska haven bevakades, t ex behovet av att minska utsläppen av föroreningar och att skydda hotade arter.

Havsmiljökommissionen tillsattes av regeringen för att utarbeta förslag till strategier och åtgärder för hur de negativa trenderna i Östersjön och Västerhavet ska kunna stoppas.

Nationellt

Ett intensivt arbete för att få till stånd ytterligare skydd av marina miljöer har bedrivits. Genom media, remissvar och brev till svenska regeringen och EU-kommissionen har vi verkat för att värdefulla utsjöbankar ska skyddas inom EU:s nätverk av Natura 2000-områden samt i HELCOM:s och OSPAR:s nätverk. Arbetet med utsjöbankar har även medfört att Världsnaturfonden engagerat sig i debatten om havsbaserad vindkraft. På grund av detta har vi under året tillsammans med myndigheter och andra miljöorganisationer fört talan i Miljödömsstolen mot anläggandet av en vindkraftspark på Fladen. Arbetet bidrog till att Sveriges regering i november utsåg Fladen och Lilla Middgrund till Natura 2000-områden. Redan 2002 upptogs Hoburgs bank som Natura 2000-område.

I Kosterfjorden har vi fortsatt arbetet med att inventera skyddsvärda marina miljöer för att utveckla en metodik för kartering av havsområden. I den norska delen av det unika och tidigare okända korallrevet som påträffades i närheten av Kosterområdet förbjöds trålning. Initiativ till detta förbud togs av Världsnaturfonden (i Sverige och Norge).

Den europeiska fiskekampanjen avslutades under våren. Fiskearbetet har medfört en rad framträdanden i media och andra officiella sammanhang. Speciellt bör det 10-punktsprogram för ett uthålligt fiske som utarbetades med andra miljöorganisationer nämnas. Därtill även den gemensamma plattform som vi inledde med Sveriges Fiskares Riksförbund (SFR). Den tredje upplagan av den svenska konsumentguiden "Fisk till middag?" producerades under året. Reaktionerna har varit många och starka, vilket visar att våra initiativ fungerar och påverkar debatten.

Policyarbete och forskning har även omfattat insatser för att bevara livskraftiga bestånd av tumlare, sälar och havsfåglar som hotas av bl a miljögifter och som bifångster i fiskeredskap. Den rapport om bifångstsituationen som färdigställdes förra året användes som underlag vid en lyckad bifångst-workshop (på Gotlands högskola) med fiskare och andra intressenter. Därtill har policyarbete för att minska utsläpp av olja och andra föroreningar till havet och att förhindra skadliga effekter av sjöfarten bedrivits under året, bl a genom att stödja förslaget att utse Östersjön som ett PSSA (Particularly Sensitive Sea Area) enligt FN-organet IMOs (International Maritime Organization) klassificering.

Internationellt

Världsnaturfonden fokuserar internationellt på skydd av valar och havssköldpaddor. Kampanjen för att värva späckhuggarfaddrar har uppnått målsättningarna och kommer att ge ett betydande stöd till Hav & Kust-programmets verksamhet.

I västra Indiska Oceanen fortsätter Världsnaturfonden att stödja projekt där man samarbetar med lokalbefolkningen för att skydda naturvärdena i marina reservat och gynna ett hållbart nyttjande av naturresurserna.

Handlingsplanen för ekoregionen Östersjön har slutförts. Genomförandet kommer att stödjas och följas upp av det nyinrättade programkontoret – Baltic Sea Ecoregion Programme – på Ulriksdal. Kontoret har bemannats med en Programme Director och en Programme Manager.

Arbetet med att inrätta flera marina skyddade områden i de svenska haven kommer att systematiseras och intensifieras. Fisk- och fiskefrågorna kommer att bibehålla en framskjuten plats i Världsnaturfondens satsningar och aktiviteter även under nästa år. Arbetet med marina däggdjur och skydd av deras livsmiljö kommer att utökas. Därtill kommer sjöfartsarbetet att utvecklas som ett led i förberedelserna inför Nordsjökonferensens ministermöte våren 2006.

VÅTMARKER OCH SÖTVATTEN 7,5 mkr (9,6)

Målet är att sjöar, rinnande vatten och våtmarker ska förvaltas på ett sätt som gynnar den biologiska mångfalden och vattenresursens långsiktiga nyttjande. Arbetet för att uppnå dessa mål sker främst genom 1) skötsel och restaurering, 2) förbättrat juridiskt skydd, 3) minskad exploatering, övergödning och förorening, samt 4) hållbart nyttjande.

Nationellt

Ett antal våtmarker och rinnande vatten runt om i landet restaureras nu med stöd från Världsnaturfonden. Projekten involverar en rad lokala intressenter och skapar därmed ett brett engagemang för naturvårdsfrågorna. Skåne är en av de regioner som har prioriterats under året med flera lyckade projektsatsningar, t ex för storkar, groddjur och fisken mal, byggande av lokala nätverk och mediaaktiviteter. Under året kunde det femåriga Vramsåprojektet avslutas sedan de flesta av de uppsatta målen uppnåts. Förarbetet för en ny satsning på en stor våtmark inleddes – Borsta kärr – i samarbete med Högestads och Christinehofs fideikommiss. I Halland har fas 2 av Smedjeåprojektet avslutats med återskapande av korvsjöar, och i Småland avslutades den sista etappen av restaureringen av Södergårdsviken.

Arbetet med att förbättra det lagliga skyddet av våtmarker och vattenmiljöer sker främst genom engagemang i Natura 2000-arbetet, både genom påverkan på statliga myndigheter i Sverige och genom insatser på EU-nivå. Världsnaturfonden genomförde en mycket framgångsrik lobbying under det boreala utvärderingsmötet i Koli (Finland) i början av året. Det resulterade i att EU-kommissionen uppmanade svenska myndigheter att komplettera nätverket med en rad värdefulla våtmarker och andra biotoper och arthabitat som Världsnaturfonden föreslagit. F n arbetar länsstyrelserna med att rapportera in de nya förslagen, och en första bedömning ger vid handen att våra förslag i princip har följts (WWF rapport 2000, "Skugglista för Natura 2000"). Under året har också fas 2 av Projekt Pite Älv inletts, där bl a våtmarker kommer att restaureras inom avrinningsområdet.

Internationellt

Världsnaturfonden har stött det internationella arbetet med framtagandet av ett Target Driven Programme (TDP) för sötvatten och våtmarker, där globala mål ("milestones") läggs fast för det fortsatta arbetet. Arbetet med att försöka rädda de utrotningshotade floddelfinerna i Pakistan och Indien har fortsatt. I Afrika har ett arbete inletts med gemensam naturvårdsförvaltning av Malawisjön i ett trepartssamarbete. Vidare har en informationssatsning om bomullsodlingens konsekvenser för sötvattensekosystemen inletts, liksom arbetet med en kampanj för hållbara dammprojekt i världen.

Arbetet med den nationella våtmarkspolicyn kommer att fortsätta i samverkan med andra organisationer och myndigheter. Våtmarksmodellprojekt för helhetssatsningar inom avrinningsområden kommer att utvecklas, speciellt i skogslandskapet, t ex längs Pite älv. Den särskilda satsningen i Skåne kommer att fortsätta, liksom de "rena" artsatsningarna på t ex stork och groddjur. Engagemanget internationellt inom TDP liksom för genomförandet av EU:s vattendirektiv och Natura 2000 kommer att fortsätta. En konferens om antagande av en svensk policy för dammfrågor med utgångspunkt i rekommendationerna från World Commission on Dams (WCD) planeras i mars 2004.

JORDBRUKSLANDSKAPET 13,9 mkr (13,5)

Programmet fokuserar på landsbygdsutveckling som inkluderar hållbart nyttjande av naturresurser, rovdjursfrågor och påverkan på EU:s jordbrukspolitik samt arktisfrågor och arthandel. Fr o m 2004 kommer programmet att ändra namn till *Kulturlandskapet*. Många växt- och djurarter i jordbrukslandskapet är beroende av den störning som bete och slåtter utgör. Ett aktivt jordbruk med betande djur på naturbetesmarkerna är därför en förutsättning för ett rik natur. Arbetet med landsbygdsutveckling sker framför allt regionalt där Världsnaturfondens finansiella insatser kompletteras med extern finansiering. Strategiskt följer

satsningen devisen om bondens dubbla uppdrag: produktion av mat, gärna med ”grönt” tilläggsvärde och produktion av naturvärden och biologisk mångfald i ett levande landskap.

Nationellt

Sedan fem år drivs Naturbetesprojektet med stöd från ICA. På naturvårdssidan har projektet medfört en förstärkt hävd av ungefär 20 000 ha naturbeten (strandängar, hagmark och alvarmark). Arealen motsvarar ca 15 % av landets totala areal av betesmarker med höga naturvärden. ”Naturbeteskött” (producerat på dessa marker) finns idag på marknaden, både nationellt (ICA naturbeteskött) och regionalt (t ex Mälardalskött och Vindelälvens naturbeteskött)

De regionala projekten (t ex Vindelälvsprojektet, Närkehagar, Roslagshagar och Öland) försätter enligt plan, ofta kompletterade med EU-stöd.

Jordbruksprogrammet har deltagit i debatten kring den gemensamma jordbrukspolitiken och i diskussionerna kring halvtidsutvärderingen. WWF-förslag om t ex ersättning för rovdjursstängsel, landskapsperspektivet samt samordning med andra stödformer har mottagits positivt.

Rovdjursarbetet fokuseras på att underlätta samexistensen mellan människor och stora rovdjur, stöd till de skandinaviska rovdjursprojekten och påverkan på människors attityder till rovdjur. Världsnaturfonden är representerad i den ny tillsatta statliga utredningen om jakt och fiske i fjällen och vi har startat en arbetsgrupp mot illegal jakt på de stora rovdjuren.

Internationellt

Det Världsbanksstödda (GEF) Baltic Sea Regional Project startade under året efter många års förberedelser. Lantbruksuniversitetet (SLU) leder projektet, Sida finansierar svenska aktiviteter och Världsnaturfonden koordinerar kustzonsaktiviteter inom projektområdet (Estland, Lettland, Litauen och Kaliningrad). Det övergripande målet är integrerad planering och hållbart nyttjande av kustregioner med fokusering på övergödningsproblematik och naturvård).

Väinameriprojektet i västra Estland har haft ett avslutande år bl a med utbildning av regionala beslutsfattare i ”EU-kunskap”, så att företag som startas tack vare projektet kan erhålla nationellt stöd. Världsnaturfondens Jihdepris gick i år till det estniska paret Lotman, som koordinerat vår projektverksamhet i Matsalu.

Estniska erfarenheter har också tagits tillvara inom det Forum Syd-stödda rysk/karelska Olonetsprojektet. De karelska kursdeltagarna har besökt Väinameri och två av de estniska koordinatörerna har deltagit i workshops i Olonets.

Arbetet med den illegala arthaniteln fortsätter i samarbete med TRAFFIC (den organisation som WWF byggt upp tillsammans med Internationella naturvårdsunionen – IUCN – för att stoppa den illegala handeln med utrotningshotade djur och växter), och den kompetens som byggts upp inom projektet kompletterar både rovdjursarbetet och projektverksamheten i Mongoliet. I år startades ett projektarbete i Mongoliet. Under året överlämnades även en stor ansökan till Sida. Projektet handlar om landsbygdsutveckling/fattigdomsbekämpning och miljöundervisning. En kurs i hur man kan genomföra CITES-konventionen på lokal nivå har genomförts i västra Mongoliet (finansierad genom ramavtalet med Sida).

Erfarenheterna från ovanstående arbete har används flitigt i programmets lobbyarbete, både i Sverige och internationellt, inte minst i Bryssel. WWFs Agriculture & Rural Development Team sammanträdde i år på Öland, vilket gav vårt program möjlighet att förklara vad vi menar med ”nordliga hävdberoende värden” inom jordbrukslandskapet. Under mötet startade också planeringen av WWFs stora CAP-kampanj (EUs allmänna jordbrukspolitik), som kommer att genomföras 2004-2005.

Landsbygdsutvecklingsprojekt i Sverige kommer också under 2004 att fortsätta i östra Småland, Öland, Närke, Roslagen och Vindelälven, samt i Estland, ryska Karelen och Mongoliet, förstärkta med medel från bl a EU, Sida och Forum Syd. Rovdjursarbetet fokuseras på attitydfrågor, t ex för att förhindra illegal jakt. Bevakning av den illegala arthandeln fortsätter både nationellt och internationellt genom stöd från Sidas ramanslag. Arbetet i ryska Arktis (främst Sakharepubliken och Kamtjatka) fortsätter ytterligare ett år tack vare bidrag från stiftelsen Olle Engquist, Byggmästare.

UTBILDNING OCH UNGDOM 7,2 mkr (6,2)

Programmet har som övergripande syfte att sprida kunskap och engagemang för natur och miljö. För att uppnå våra mål arbetar vi på tre nivåer: 1) Enskilda barn och ungdomar (Pandaklubben), 2) skolor (Naturvaktarna) och 3) vuxenorganisationer för att förbättra kapaciteten att arbeta med miljöundervisning.

Nationellt

I januari visade SVT en dokumentärfilm – ”Maten som skövlar” – som väckte tittarnas medvetenhet och engagemang för hur icke hållbar produktion av palmolja och soja bidrar till skövlingen av tropiska skogar. Drygt en halv miljon människor såg filmen, som producerades på uppdrag av Världsnaturfonden (som också finansierade den med Sidastöd), och många fler såg utdrag ur den i Rapport och Aktuellt. Filmen och ett seminarium för detaljhandel och industri blev startskottet för Världsnaturfondens projekt ”Sveriges ekologiska fotavtryck i tropikerna”. (Med ”ekologiskt fotavtryck” menas i detta fall att man jämför konsumtionen av förnybara naturresurser i ett land med naturens biologiska produktionskapacitet. Ett lands fotavtryck beräknas som den totala yta som behövs för att producera den mat och de fibrer (skog) som landet konsumerar, dess energikonsumtion etc. Eftersom människor konsumerar resurser från i stort sätt hela världen så kan man se deras fotavtryck som summan av alla dessa områden, oavsett var på jorden de finns.)

Världsnaturfonden har också satsat på ett omfattande utbildningsmaterial för grundskolans högre klasser, gymnasier och folkhögskolor och under hösten har också en omfattande fortbildningsinsats påbörjats för lärare kring ekologiska fotavtryck. Hittills har över 350 lärare deltagit och som hjälp i undervisningen har Världsnaturfonden tagit fram en videoversion av dokumentären ”Maten som skövlar”.

Dessutom har en omfattande fortbildning- och föreläsningsturné om vattenfrågor dragits igång under året tillsammans med Studieförbundet. Syftet är att öka helhetssynen kring vad som påverkar hela avrinningsområden. Hittills har ca 350 personer deltagit.

Internationellt

Organisationer i Ryssland, Estland, Lettland, Litauen och Polen deltar i Naturvaktarnas motsvarighet på andra sidan Östersjön, Naturewatch Baltic. De sex organisationerna som driver Naturewatch Baltic har fått ökade kunskaper och erfarenheter av arbete med miljöundervisning och utåtriktad verksamhet. De anordnar kurser för lärare och arbetsmöten för pedagoger. Samverkan mellan naturvård och utbildning fortsätter i områden med höga naturvärden. Under året har ett planeringsmöte ägt rum i Olonets och utbildningen av lärare fortsätter där (se vidare *Jordbrukslandskapet*). I juni genomfördes en utbildning för kandidatländerna i Bryssel. Sida-medel för dessa länder upphör i år och de ska nu själva hitta extern finansiering.

” Östersjögrannar”, ett läromedel för grundskolans äldre elever blev klart i början av året.

Storyline – för undervisning om natur, människor och hållbar utveckling samt en ny hemsida för Naturvaktarna och Naturewatch Baltic – är en efterlängtd samlingsplats för utbildningsprojekt med fokus på östersjöregionen. I samverkan med Baltic University tog Världsnaturfonden initiativ till en universitetskurs för blivande lärare. Två ansökningar om fortsatt och utvidgad verksamhet inom Naturewatch Baltic lämnades till EU i slutet av året.

Utbildningsprogrammet inom Victoriasjöns avrinningsområde har nu upprättat ett kontor i Musoma och anlitat en koordinator för Tanzania. Workshops har arrangerats för att informera och få fler aktörer delaktiga i programmet, som både omfattar lärarutbildning och skolundervisning. En s k baseline study har genomförts för att ta fram grundläggande data som ska ge programmet rätt inriktning och utvärderingsindikatorer.

I samarbete med WWF Mongoliet och Jordbrukslandskapsprogrammet har vi under året arbetat fram en plan för en stor utbildningssatsning i Mongoliet.

I augusti sammankallade WWF till ett internationellt möte i Malaysia där företag, organisationer och myndigheter från 16 länder diskuterade hur odlingen av palmolja ska kunna ske med större hänsyn till både djur, natur och människor. Företag uppmanades att skriva på ett upprop för att ställa sig bakom och bidra till arbetet för en mer uthållig produktion.

Verksamheten i Östersjöområdet, inklusive Sverige, går in i en ny fas med en rad nya initiativ med utbildning för hållbar utveckling genom nya material och metoder för fortbildning samt nätverksbyggande och universitetskurser. I Sverige fortsätter också den stora fortbildningssatsningen kring frågor om ekologiska fotavtryck, vatten- och rovdjursfrågor samt det viktiga påverkansarbetet mot olika aktörer.

Nästa år drar aktiviteterna inom utbildningsprogrammet runt Victoriasjön igång på allvar och Världsnaturfonden planerar att lansera en stor utbildningssatsning i Mongoliet.

FÖRDELNING AV ÄNDAMÅLSKOSTNADER

Nedan följer en sammanställning som utvisar ändamålskostnadernas geografiska fördelning (mkr):

	Sverige	Östersjöområdet	Övriga världen	Totalt
Skog - tropiskskog			12,5	12,5
Skog - övrig	1,6	2,4	15,5	19,5
Hav och kust	1,1	1,8	8,8	11,7
Våtmarker och sötvatten	3,1	1,0	3,4	7,5
Jordbrukslandskapet	6,0	3,9	4,0	13,9
Utbildning o ungdom	3,8	1,5	1,9	7,2
Information	5,4	5,4	5,4	16,2
Totalt	21,0	16,0	51,5	88,5

FINANSIERINGEN

belopp inom ( ) avser 2002

VERKSAMHETSINTÄKTER

Totala verksamhetsintäkter uppgick till 109,8 mkr (117,0).

Av detta utgjorde Insamlade medel (Från allmänhet, företag och externa stiftelser) 79,1 mkr (81,6) och Erhållna bidrag 30,7 mkr (35,4).

Insamlat från allmänheten 56,9 mkr (55,1)

Insamlat från allmänheten avser följande:

WWF Vänner och supportere 28,0 mkr (24,0)

Den fortsatta satsningen på WWF Vänner och supportere har gett positivt resultat. Andelen supportere som stödjer verksamheten via autogiro har ökat även i år.

Insamlingskampanjer 12 mkr (12,3)

Vårkampanjen med insamling till artskydd gav 2,5 mkr i intäkter. Höstkampanjens tema tropiska regnskog inbringade 3,7 mkr. Övriga kampanjer inbringade 5,8 mkr.

I slutet av året lanserades ett nytt autogirokoncept under benämningen Tigerfadder. Över 2000 supportere anslöt sig till denna stödform. I och med detta finns nu fyra olika autogirokoncept (Pandafadder, Djungelfadder, Späckhuggarfadder och Tigerfadder), vilket bidrar till en trognare och billigare form för insamling.

Spontana gåvor 6,2 mkr (10,4)

I testamentsmedel inflöt 3,5 mkr (8,8). Intäkterna under denna post varierar kraftigt år från år och är därmed svåra att förutsäga. I minnesgåvor och genom sparbössor inflöt 0,6 mkr (0,7). Till 30-klubben WWF samt i övriga spontana gåvor inflöt 2,1 mkr (0,9).

Externt initierade gåvor 10,8 mkr (8,2)

Allmänhetens bidrag via Skandia Världsnaturfonden, där varje sparare vid årets slut avsätter 2 % av sitt kapital till WWF, nådde 5,4 mkr (4,2), vilket bland annat kan tillskrivas en god återhämtning på aktiemarknaden.

För tjugoförsta året i rad genomfördes VänerMedias julförsäljning, varvid kunderna bidrar med ett på varan visst angivet belopp till WWF. Tusentals ungdomar deltog i försäljningsarbetet som inbringade hela 3,8 mkr (3,5), vilket innebär en ökning från föregående år.

Insamlat från företag 20,8 mkr (25,6)

Ett treårigt sponsringsavtal som startade 2001 med möbelföretaget IKEA gällande uthålligt skogsbruk. IKEA svarade för 11,6 mkr av årets insamlade medel från företag.

Ett tre-årigt samarbete med Wallenius Lines i ett internationellt havsprojekt inbringade 1,3 mkr. Från ICA Handlarna inflöt 1,4 mkr (1,1) genom bidrag från försäljning av bärkassar och Skonaserien.

Från FöreningsSparbanken erhöles 2,1 mkr (1,2) genom betalkortet Världsnaturkortet. Från OLW erhöles 0,5 mkr, från Weibulls 0,2 mkr och från Bertmarks Förlag 0,2 mkr.

Corporate Express (Björseells), en av Sveriges ledande kontorsvaruleverantörer bidrog i år med 0,3 mkr. Det mångåriga samarbetet avslutas i med utgången av 2003.

SEB Etisk globalfond (tidigare SEB Miljöfond) genererade 0,2 mkr (0,5) utgörande SEBs bidrag på 12 % av förvaltningsarvodet.

SEB Östersjöfonden WWF som placerar i företag i länderna kring Östersjön bidrog med 1,5 mkr (0,6) till WWF Sverige och ytterligare 0,4 mkr (0,2) till WWF Finland.

Bland övriga företag som under året givit ett värdefullt stöd kan nämnas:

Canon, MagToys, IL Recycling, Bokningsbolaget, Lafarge, SBAB, Stenquist, Södertörns Förlag och Ultraförlaget.

Insamlat från externa stiftelser 1,4 mkr (1,0)

Från externa stiftelser och organisationer har för sökta projekt erhållits 1,4 mkr (1,0).

Sida och andra myndigheter 25,6 mkr (28,7)

Från Forum Syd har till regnskogsprojekt bidrag erhållits med 6,2 mkr (13,7). Genom ett påbörjat ramavtal med Sida resultatfördes 10,5 mkr. Från Sida har även erhållits informationsbidrag på 1,5 mkr (1,4), bidrag till två estlandsprojekt på 1,2 mkr (1,0), till Nature Watch Baltic 0,6 mkr (0,7), samt till övriga projekt 3,7 mkr (1,6).

Till nationella projekt söks bidrag från EU, Naturvårdsverket, Jordbruksverket, olika länsstyrelser och kommuner. Dessa bidrag gick sammanlagt upp till 1,9 mkr (2,2), varav 0,5 mkr avsåg Pite älv projektet.

Anknutna stiftelser & WWF organisationer i andra länder 5,1 mkr (6,7)

Från de anknutna stiftelserna Florafonden, Väktarfonden & Nils Dahlbecks minne, Skogsfonden Stora-WWF samt Skärvårdsfonden WWF har överförts 2,6 mkr (4,7) för finansiering av naturvårdsprojekten i enlighet med respektive stiftelses ändamål.

Från WWF Network (WWF familjen) har överförts 2,5 mkr för finansiering dels av nysatsningen för Östersjön, Baltic Programme, dels för ett globalt skogspolicyprojekt, båda baserade hos WWF Sverige.

KAPITALFÖRVALTNINGEN

Tiden mellan det att Stiftelsen erhåller gåvor och bidrag och att medlen utbetalas till naturvårdsändamål, ger möjlighet till förräntning av detta kapital. Stiftelsen har dessutom under årens lopp fonderat medel i avsikt att därigenom kunna ge trygghet och trovärdighet i de åtaganden som stiftelsen engagerat sig i. Säkerhet och etik styr kapitalförvaltningen i första hand.

Årets realisationsresultat vid omsättning av kapitalportföljen uppgick till totalt -13,1 mkr (0,6). Härav hänför sig en realisationsförlust på 12,3 mkr till försäljning av hela innehavet i Storebrand.

Nedskrivningen av aktier och aktierelaterade värdepapper, som under 2002 gjordes med 32,4 mkr, har till största delen återförts. För 2003 uppgick den ackumulerade nedskrivningen till 1,3 mkr.

Täkernfonden, som tidigare redovisats separat inom ändamålsbestämda medel, avskiljdes från det egna kapitalet till bokfört värde per den 30 april 2003 för att ombildas till en egen självständig stiftelse. Det bokförda värdet uppgick därvid till 15 mkr, vilket motsvarade marknadsvärdet vid nämnda datum.

Anknutna stiftelser

Stiftelsen WWF är ansvarig förvaltare av ett antal s.k. anknutna stiftelser, vars avkastning överförs som ändamålsbestämda bidrag till WWFs naturvårdsverksamhet efter avsättning till kapital och viss administration. Stiftelserna är självständiga juridiska personer som inte ingår i WWFs balansräkning. De anknutna stiftelserna är:

Stiftelsen Elisabeth Jihdes minnesfond
 Stiftelsen Florafonden
 Stiftelsen Fonden för Världsnaturfondens Carl Mannerfelt pris
 Stiftelsen Makarna Forssbergs minnesfond
 Stiftelsen Sirie Warenborgsfonden
 Stiftelsen Skogsfonden STORA - WWF
 Stiftelsen Skärvårdsfonden WWF
 Stiftelsen Väktarfonden & Nils Dahlbecks minne

FÖRMÖGENHET

Marknadsvärdet av koncernens förmögenhet 2003-12-31 var 128 372 tkr (119 743) enligt nedan:

	<u>2003-12-31</u>	<u>2002-12-31</u>
Eget kapital till bokfört värde	126 465	119 272
Skillnad mellan bokfört värde och marknads- värde på värdepapper	<u>1 907</u>	<u>471</u>
Eget kapital till marknadsvärde	128 372	119 743

KONCERNEN

Världsnaturfonden äger 100 % av aktierna i Världsnaturfondens Försäljnings AB (org nr 55 62 37 – 4925), som har som verksamhet att med inriktning på miljö- och naturvård bedriva försäljning av varor till företag via telemarketing. Utöver varuförsäljningen bedriver bolaget sedan 1998 även konsultverksamhet med inriktning på miljö- och naturvård. Under året etablerades ett lokalkontor i Göteborg med en anställd.

Bolaget omsatte under 2003 2,7 mkr (3,1) och redovisade ett nettoresultat på 37,0 tkr (-211,2). Sedan årskiftet anlitas ett nytt företag för telemarketing och resultatet förväntas därför öka under 2004.

BALANSRÄKNING

(tkr)

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Not	2003 12 31		2002 12 31	
	Koncernen	Stiftelsen	Koncernen	Stiftelsen
6	582	582	269	269
7	<u>1 012</u>	<u>926</u>	<u>1 542</u>	<u>1 412</u>
	1 594	1 508	1 811	1 681

Finansiella anläggningstillgångar

8	--	180	--	180
9	<u>121 088</u>	<u>121 088</u>	<u>118 914</u>	<u>118 914</u>
	121 088	121 268	118 914	119 094

Summa anläggningstillgångar

122 682   122 776   120 725   120 775

Omsättningstillgångar

Varulager m m

Handelsvaror	82	--	98	--
--------------	-----------	----	-----------	----

Kortfristiga fordringar

Fordran helägt dotterbolag	--	--	--	56
Kundfordringar	822	407	1 524	1 078
Övriga fordringar	5 145	5 108	6 359	6 168
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	<u>19 777</u>	<u>19 770</u>	<u>17 686</u>	<u>17 648</u>
	25 744	25 285	25 569	24 950

Kassa och bank

29 851   28 976   21 996   21 861

Summa omsättningstillgångar

55 677   54 261   47 663   46 811

Summa tillgångar

178 359   177 037   168 388   167 586

EGET KAPITAL OCH SKULDER

11				
	<i>Bundet eget kapital</i>	36	--	36
	<i>Fritt eget kapital</i>			
	Fond för 1001	1 632	1 632	1 632
	Ändamålsbestämda medel - ännu ej anslagna	26 373	26 373	37 159
	Balanserat kapital	80 481	79 868	102 476
	Årets resultat	<u>17 943</u>	<u>17 906</u>	<u>-21 995</u>
		126 429	125 779	119 272
		126 465	125 779	119 308

Avsättningar

12	Övriga avsättningar	6 725	6 725	6 301
----	---------------------	--------------	--------------	--------------

Kortfristiga skulder

	Leverantörsskulder	3 433	3 432	3 727
	Övriga kortfristiga skulder	17 029	16 930	17 835
13	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	<u>24 707</u>	<u>24 171</u>	<u>21 217</u>
		45 169	44 533	42 779

Summa skulder & eget kapital

178 359   177 037   168 388   167 586

STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER

Ställda panter	Inga	Inga	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Inga	Inga	Inga	Inga

KASSAFLÖDESANALYS

(tkr)

Den löpande verksamheten

Resultat före dispositioner
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet

Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital

Minskning av varulager
Minskning av rörelsefordringar
Ökning av rörelseskulder
Minskning av avsättningar

Kassaflöde från den löpande verksamheten

Investeringsverksamheten

Förvärv av materiella anläggningstillgångar
Avyttring av materiella anläggningstillgångar
Placering i finansiella anläggningstillgångar
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar

Kassaflöde från investeringsverksamheten

Årets kassaflöde

Likvida medel vid årets början

Årets kassaflöde

Likvida medel vid årets slut

2003		2002	
Koncernen	Stiftelsen	Koncernen	Stiftelsen
21 386	21 349	-24 360	-24 149
-24 234	-24 277	33 294	33 251
-2 848	-2 928	8 934	9 102
16	-	45	-
-176	-334	-3 218	-3 514
2 391	1 905	7 134	7 905
424	424	-1 024	-1 024
-193	-933	11 871	12 469
-640	-640	-1 783	-1 783
-	-	13	13
-103 699	-103 699	-40 900	-40 900
112 387	112 387	39 381	39 381
8 048	8 048	-3 289	-3 289
7 855	7 115	8 582	9 180

21 996	21 861	13 414	12 681
7 855	7 115	8 582	9 180
29 851	28 976	21 996	21 861

Tilläggsupplysningar

Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet

Avskrivningar
Realisationresultat vid försäljning av värdepapper
Nedskrivning/återföring av nedskrivning (-) av aktier och aktierelaterade värdepapper
Nedskrivning av andelar i intressebolag
Överlåtelse av Tåkernfonden till stiftelse, bankmedel

Totalt justering för poster som inte ingår i kassaflödet

2003		2002	
Koncernen	Stiftelsen	Koncernen	Stiftelsen
856	813	925	882
		-703	-703
-24 830	-24 830	32 397	32 397
		675	675
-260	-260		
-24 234	-24 277	33 294	33 251

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Avser koncernen om inget annat anges.

Belopp anges i tkr om inget annat avses.

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd samt med vägledning av FRII:s årsredovisningsmall.

Anknutna stiftelser

Världsnaturfonden förvaltar åtta s k anknutna stiftelser som bildats genom donationer. Stiftelsernas avkastning efter kapitalisering anslås till naturvårdsprojekt. Dessa skall enligt stadgarna bedrivas i Världsnaturfondens regi. Erhållna bidrag redovisas under verksamhetsintäkterna som ”Anknutna stiftelser”.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen, som omfattar stiftelsen Världsnaturfonden och det helägda dotterbolaget Världsnaturfondens Försäljningsaktiebolag, är upprättad enligt förvärvsmetoden.

Värderingsprinciper

Fordringar har tagits upp till belopp varmed de beräknas inflyta. Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde respektive nominellt värde om ej annat anges i not.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs.

Varulager

Varulagret värderas med tillämpning av först in- först ut principen enligt lägsta värdets princip.

Värdering av värdepapper

Aktier och andelar värderas till anskaffningsvärden. Nedskrivning görs om det verkliga värdet för innehavet minskat och om denna värdenedgång bedöms vara varaktig. Aktier och andelar erhållna genom testamente eller gåva värderas till marknadsvärdet vid tidpunkten för överföring till Världsnaturfondens depå.

Obligationer förvärvade i syfte att innehas till inlösenstidpunkt värderas vid förvärvet till anskaffningsvärde. Skillnaden mellan anskaffningsvärde och inlösenvärde periodiseras så att den effektiva räntan vid förvärvet är konstant över innehavstiden. Övriga värdepapper värderas enligt lägsta värdets princip.

Vid värderingen används den s k portföljmetoden, vilket innebär att den totala aktieportföljen värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet på balansdagen.

Beslutade anslag

Lämnade anslag kostnadsbokförs det år då bindande beslut om anslag fattats. De medel som inte utbetalats före årsskiftet skuldförs i balansräkningen. Normalt beviljas anslag endast för ett år i taget medan utbetalning av medlen sker i olika steg.

Intäktsredovisning

Huvudprincipen är att intäkter i form av gåvor och bidrag intäktsförs när gåvan sakrättsligt är genomförd. Detta innebär att gåvor och bidrag från i första hand privatpersoner normalt redovisas enligt kontantprincipen. Bidrag från företag och organisationer m m redovisas efter bokföringsmässiga principer, vilket innebär att intäkterna redovisas det år de avser. Avtalade men ännu inte erhållna bidrag per bokslutsdagen intäktsförs efter en försiktig värdering i bokslutet.

Gåvor som utgörs av annan tillgång än kontanta medel värderas till marknadsvärdet vid gåvotillfället.

I de fall erhållna medel som mottagits med förbehåll att de skall gå till specifikt projekt, inte hunnit förbrukats vid bokslutsdagen, redovisas dessa som förutbetalda intäkter under kortfristiga skulder i balansräkningen. Återföring sker då medlen utnyttjas, varvid dessa tas upp som verksamhetsintäkter.

Kostnaden för projektledning

I naturvårdsverksamheten ingår bl a kostnaden för projektledning, vilken bedrivs av anställd personal. Till viss del har även övriga indirekta kostnader (hyra, kontorsomkostnader m m) fördelats ut på naturvårdsverksamheten.

Avskrivningar

Avskrivningar på anläggningstillgångarna baseras på beräknade ekonomiska livslängder. Följande avstämningstider har tillämpats:

Förbättringskostnader på annans fastighet	10 år
Inventarier och bilar	5 år
Datorer	3 år

Not 1 Insamlat från allmänheten

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
WWF Vänner och supporters	27 996	24 100
Insamlingsverksamheten	11 960	12 325
Spontana gåvor a	6 161	10 388
<u>Externt initierade gåvor b</u>	<u>10 762</u>	<u>8 245</u>
Summa Insamlat från allmänheten	56 879	55 058

a I spontana gåvor ingår främst testamentsmedel som under året inflöt med 3,5 (8,8).

b I beloppet ingår främst allmänhetens bidrag via Skandia Världsnaturfonden 5,4 mkr (4,2) och via VänerMedias julförsäljning 3,8 mkr (3,5).

Not 2 Insamlat från företag

Från IKEA erhöles 11,6 mkr under året, som är det andra i ett treårigt internationellt samarbete, som bl a syftar till att utarbeta globala verktyg för ett ansvarsfullt skogsbruk. Under första året 2002 erhöles 16,9 mkr och under det sista året 2004 förväntas 9,8 mkr att erhållas.

Not 3 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

I ändamålskostnader samt i insamlings- och administrationskostnader ingår lönekostnader.

Medelantalet fast anställda

	2003		2002	
	Antal anställda	Varav män	Antal anställda	Varav män
Moderstiftelsen	39	18	36	17
Dotterbolaget	1	1	-	-
Koncernen	40	19	36	17

Dessutom har stiftelsen haft 47 (66) projektanställda till vilka utgått 4 217 (6 022) i lön.

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2003		2002	
	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostn.)	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostn.)
Moderstiftelsen	14 564	7 784 (3004)	13 315	6 743 (2 373)
Dotterbolaget	265	87 (0)	21	7 (0)
Koncernen	14 829	7 871 (3 004)	13 336	6 750 (2 373)

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöter m fl och anställda

	2003		2002	
	Styrelse och GS	Övriga anställda	Styrelse och GS	Övriga anställda
Moderstiftelsen	852	13 712	877	12 438
Dotterbolaget	-	265	-	21
Koncernen	852	13 977	877	12 459

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

	2003		2002	
	Antal på balansdagen	Varav män	Antal på balansdagen	Varav män
Styrelseledamöter	9	6	9	6
GS och andra ledande befattningshavare	9	7	9	7

Av pensionskostnaderna avser 285 (266) stiftelsens generalsekreterare. Denne har tjänstepension från 65 år inom ramen för ITP-planen.

Enligt anställningsavtal med GS uppgår uppsägningstiden från dennes sida till 12 månader och från styrelsens sida till 4 månader. För övrigt har inga avtal tecknats om avgångsvederlag eller liknande förmåner med någon inom stiftelsen eller dotterbolagets ledning.

Sjukfrånvaro i stiftelsen

I juli - 31 dec.
2003

Total sjukfrånvaro	1)	2,51 %
- långtidssjukfrånvaro	2)	39,0 %
- sjukfrånvaro kvinnor		2,03 %
- sjukfrånvaro män		3,07 %
- anställda < 29 år		0,00 %
- anställda 30-49 år		2,53 %
- anställda > 50 år		2,60 %

- 1) som andel av ordinarie arbetstid
2) som andel av den totala sjukskrivningen som avser sammanhängande sjukfrånvaro på 60 dagar eller mer

Not 4 Resultat från andelar i intressebolag

Kostnaderna uppstod i samband med likvidationen av Humanix Holding AB, i vilket Världsnaturfonden varit aktieinnehavare. Under 2002 nedskrevs hela innehavet som varit värderat till 675 tkr. Under 2003 uppstod ytterligare avvecklingskostnader i likvidationsbolaget i form av diverse omkostnader, 220 tkr.

Not 5 Resultat från övriga värdepapper

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Utdelning aktierelaterade värdepapper	1 987	1 636
Utdelning övriga värdepapper	1 955	2 248
Realisationsresultat	-13 186	593
Återföring/nedskrivning vid värdereglering	<u>24 830</u>	<u>-32 397</u>
Summa ränta och utdelning	15 586	-27 920

Not 6 Förbättringskostnader på annans fastighet

	<u>Moderstiftelsen</u>	
	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Ingående ack anskaffningsvärden	1 216	1 056
Investeringar	<u>373</u>	<u>160</u>
Utgående ack anskaffningsvärden	1 589	1 216
	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Ingående ack avskrivningar enl plan	947	905
Årets avskrivningar enligt plan	<u>61</u>	<u>42</u>
Utgående ack avskrivningar enl plan	1 008	947
Bokfört restvärde	582	269

Not 7 Maskiner och inventarier

	<u>Koncernen</u>		<u>Moderstiftelsen</u>	
	<u>2003</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Ingående anskaffningsvärde	5 087	3 477	4 871	3 261
Inköp	266	1 623	266	1 623
Försäljning och utrangering	-	-13	-	-13
Utgående ackum anskaffningsvärden	5 353	5 087	5 137	4 871
	<u>2003</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Ingående ack avskrivningar	3 545	2 662	3 459	2 619
Årets avskrivning	796	896	752	853
Försäljning och utrangering	-	-13	-	-13
Utgående ackum avskrivningar	4 341	3 545	4 211	3 459
Bokfört restvärde	1 012	1 542	926	1 412

Aktiverade belopp i moderstiftelsen avser endast förvärv fr o m 1997. Tidigare år har anskaffningar kostnadsförts direkt. Kostnaden för datorprogram och installationskostnader i samband med datorinvesteringar har kostnadsförts i sin helhet.

Under året har 127 tkr (149) erlagts i leasingavgifter avseende hyrda maskiner och inventarier.

Not 8 Aktier i dotterbolag

Världsnaturfonden äger 100 % av aktierna i Världsnaturfondens Försäljnings AB som har som huvudsaklig verksamhet att med inriktning på miljö- och naturvård bedriva försäljning av varor till företag via telemarketing. Utöver varuförsäljningen bedriver bolaget även konsultverksamhet med inriktning på miljö- och naturvård.

Världsnaturfonden innehar 1 800 aktier á nominellt 100 kronor för 180 tkr.

Not 9 Långfristiga värdepappersinnehav

	Moderstiftelsen			
	<u>2003</u>	<u>2002</u>		
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>				
Ingående anskaffningsvärde	151 311	149 447		
Förvärv	103 699	40 900		
Försäljningar till bokfört värde	-112 392	-39 036		
Bildandet av Stiftelsen Tåkernfonden	-20 274	-		
Utgående anskaffningsvärde	<u>122 344</u>	<u>151 311</u>		
<i>Akkumulerade nedskrivningar</i>				
Ingående nedskrivningar	-32 397			
Årets nedskrivningar	-	-32 397		
Under året återförda nedskrivningar	24 830	-		
Bildandet av Stiftelsen Tåkernfonden	6 311	-		
Utgående ackumulerade nedskrivningar	<u>-1 256</u>	<u>-32 397</u>		
<i>Bokfört värde vid årets slut</i>	121 088	118 914		
			Bokfört värde	Marknadsvärde
	<u>2003</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Svenska noterade aktier och andelar	73 943	84 789	75 733	84 789
Obligationer och andra värdepapper	47 145	34 125	47 262	34 596
<i>Summa värdepapper</i>	121 088	118 914	122 995	119 385

Not 10 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Förutbetalda kostnader WWF vänner m m	3 345	3 328
Förutbetalda övriga kostnader	361	481
Upplupna intäkter allmänheten	9 257	4 875
Upplupna intäkter företag	4 318	6 783
Upplupna ränteintäkter	722	728
Upplupna intäkter övrigt	1 774	1 491
	<u>19 777</u>	<u>17 686</u>

Not 11 Eget kapital

Alltsedan stiftelsens bildande har en strävan varit att fullfölja finansieringen av stiftelsens projekt och åtaganden. Forskare och andra mottagare av anslag ska därigenom kunna känna viss trygghet i att Världsnaturfondens åtaganden kommer att fullföljas. Genom denna försiktighetsprincip utgör det egna kapitalet en förhållandevis stor del av det totala kapitalet.

Fond för 1001 avser medel som sköts till vid stiftelsens bildande för att användas inom naturvårdsändamålet. Mot bakgrund av detta redovisas detta belopp som fritt.

Nedanstående sammanställning redovisar förändringen av koncernens egna kapital.

Koncernen	Bundna medel	Fond för 1001	Ändamålsbestämda	Balanserat kapital	Årets resultat
Utgående balans enligt balansräkning föregående år	36	1 632	37 159	102 476	-21 995
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel			-10 688		
Reservering av ändamålsbestämda medel			14 132		
Bildandet av Stiftelsen Tåkernfonden			-14 230		
Föregående års resultat				-21 995	21 995
Årets resultat					17 943
Utgående balans 2003-12-31	36	1 632	26 373	80 481	17 943

Stiftelsen	Fond för 1001	Ändamålsbestämda	Balanserat kapital	Årets Resultat
Utgående balans enligt balansräkning föregående år	1 632	37 159	101 652	-21 784
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel		-10 688		
Reservering av ändamålsbestämda medel		14 132		
Bildandet av Stiftelsen Tåkernfonden		-14 230		
Föregående års resultat			-21 784	21 784
Årets resultat				17 906
Utgående balans 2002-12-31	1 632	26 373	79 868	17 906

Ändamålsbestämda medel avser gåvor och bidrag som lämnats med förbehåll att de ska användas för speciella naturvårdsändamål. Till skillnad från projektbundna medel kan dessa medel disponeras fritt på bästa sätt inom ändamålets område.

Not 12 Övriga avsättningar

Avser beslutade men ännu inte utbetalda anslag till naturvårdsprojekt. För utbetalning av anslag krävs att slutrapportering sker inom tre år från det att anslaget beviljats

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Ingående balans	6 301	7 325
Avsättningar	2 707	2 793
Utbetalningar	<u>-2 283</u>	<u>-3 817</u>
Utgående balans	6 725	6 301

Not 13   Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Upplupna semesterlöner	1 578	1 332
Upplupna sociala avgifter	736	1 392
Upplupna övriga kostnader	5 589	2 002
Förutbetalda intäkter WWF vänner m m	16 462	16 491
Förutbetalda övriga intäkter	342	-
	<u>24 707</u>	<u>21 217</u>

Ulriksdal den 29 mars 2004

Lennart Ahlgren
Ordförande

Marie Berglund

Karl Fredga

Margareta Ihse

Odd Lindahl

Kristina Månsson

Finn Rausing

Christian Wegenius

Per Wramner

Lars Kristoferson
Generalsekreterare

Vår revisionsberättelse har avgivits den   2004

Erik Brusewitz
Auktoriserad revisor

Bo Suneson
Auktoriserad revisor

